Concept-rapport resultaten 1e informatieavond met raadpleging leden en omwonenden m.b.t. het gebiedsontwikkelingsplan van de familie Schutte.

Aanleiding tot raadpleging leden en omwonenden

Algemeen Belang Teuge (ABT) staat voor het algemeen belang van het dorp Teuge. In dat kader heeft ABT jaren geleden een poging ondernomen te komen tot een energievoorziening voor het dorp Teuge. Hiervoor is toen samenwerking met de luchthaven Teuge en EnergieRijk Voorst gezocht. Voor ABT was van meet af aan belangrijk dat het plan voor het dorp meerwaarde zou moeten hebben.

Het eerste idee was in 2015 om op het terrein van de luchthaven een zonneveld in te richten. Dit idee stuitte toen op bezwaren van de luchthaven in verband met veiligheid voor het vliegverkeer. Mede hierdoor is het plan toen niet doorgezet. Doordat dit plan geen doorgang heeft gevonden hebben veel inwoners inmiddels zelf initiatief getoond en hebben zonnepanelen op hun daken geïnstalleerd. Ook zijn een aantal bedrijven op de luchthaven inmiddels van zonnepanelen voorzien.

ABT was de afgelopen twee jaar betrokken bij een overleg over de mogelijkheden voor energieopwekking/-opslag. Hierin waren de directie van de Luchthaven, de gemeente Voorst, ABT, Energierijk Voorst en Burgers voor Energie vertegenwoordigd. Buiten dit overleg om hebben de luchthaven en de fam. Schutte een plan uitgewerkt en werd vertegenwoordiging van ABT op 12 juli 2022 verrast met de presentatie van dit plan. De familie Schutte heeft tijdens dit overleg op het Gemeentehuis in Twello een gebieds-ontwikkelingsplan kenbaar gemaakt voor hun gronden aan de rand van Teuge. Deelnemers in dit overleg waren: De heer H. Schutte, zijn adviseur Tom Nieuwenhuis, Zebra BV, OostNL, Luchthaven Teuge, ABT, Energierijk Voorst, Burgers voor Energie en de gemeente Voorst. Eén van de bouwstenen van dit plan is een zonnepark van 25 hectare gesitueerd aan de Zanden.

ABT is tijdens dit overleg gevraagd de communicatie naar het dorp te verzorgen. Op basis van deze ontwikkeling heeft het bestuur ABT besloten een werkgroep Zonnepark op te richten. De werkgroep heeft als doel, op basis van reacties van dorpsgenoten, uit te zoeken wat de voordelen, nadelen en mogelijkheden zijn ten aanzien van dit plan.

Op een te plannen informatie avond (20 september 2022) worden de vragen van omwonenden verzameld en geclusterd als basis voor de opdracht verkenning van de werkgroep. De opdracht van ABT aan deze werkgroep is:

- Inventariseer de vragen, meningen en ideeën van dorpsgenoten over het plan zonnepark in Teuge.
- Beantwoordt de vragen, meningen en ideeën aan de dorpsgenoten en belanghebbenden op de informatiebijeenkomst in Teuge.
- De werkgroep staat onder leiding van Arne Pruijt en bestaat uit een afspiegeling van inwoners en ondernemers uit en rondom Teuge.

De werkgroep stemt periodiek af met het bestuur van ABT en werkt aan de beantwoording van de vragen, meningen en ideeën van dorpsgenoten over het plan zonnepark in Teuge. De antwoorden en adviezen worden gezamenlijk gedragen door de leden van de werkgroep. Communicatie naar buiten verloopt via de voorzitter van Algemeen Belang Teuge: Lucas Harbers. De werkgroep rondt de activiteiten af met het presenteren van de resultaten en adviezen op een informatieavond aan het einde van het jaar.

Proces:

Inleiding samenvatting enquête:

Op basis van de eerste reacties van de leden van de werkgroep is een aantal thema's geïdentificeerd. Aanvankelijke idee was deze thema's te bespreken tijdens de eerste informatie-avond met de aanwezige dorpsbewoners. Door de hoge opkomst en de daarmee gepaarde hoeveelheid vragen bleek dit zowel in de tijd als in de praktische uitvoering niet mogelijk. Daarnaast is er tijdens de eerste informatie avond veel gedeeld en hebben vele aanwezigen deze informatie voor het eerst tot zich kunnen nemen. Om op de avond te kunnen reflecteren en een mening te vormen, alsook alle input en reacties te kunnen verzamelen, is aan het einde van de avond besloten een enquête uit te zetten.

Op deze enquête zijn 47 reacties ontvangen. De werkgroep heeft de resultaten van de enquêtes geanalyseerd en de onderstaande samenvatting opgesteld.

Procescommunicatie
Een deel van de ontvangen reacties gaat over de organisatie van de informatie-avond door ABT, reacties op deze avond en de verzorgde communicatie waren positief. Wel klinkt er een duidelijke waarschuwing; zorg als ABT dat je gedurende dit proces gesprekspartner bent en blijft. De rol van ABT moet duidelijk blijven (vertegenwoordiging van de bewoners van Teuge) en waak ervoor dat de naam ABT niet onjuist gebruikt wordt. Tip die gegeven is: betrek de stichting Burgers voor Energie.

Reacties op het gevolgde proces en de communicatie ten aanzien van het zonnepark zijn minder positief. Er is een grote behoefte aan meer duidelijkheid en transparantie over het gepresenteerde plan. Vanuit de reacties blijkt dat aanwezigen het gevoel krijgen niet het volledige verhaal te hebben ontvangen. Mensen voelen zich niet gehoord en zowel direct-omwonenden als dorpsbewoners geven aan graag eerder of direct door betrokken partijen geïnformeerd te willen zijn.
De gepresenteerde tijdslijnen voor de gewenste vervolgstappen van de betrokken partijen worden als overhaast ervaren. Daarnaast leeft het gevoel dat er onwaarheden verteld zijn. Zo wordt bijvoorbeeld aangegeven dat ondernemers op de luchthaven niet mee willen werken aan panelen op het dak, terwijl ondernemers aangeven nooit een dergelijk verzoek te hebben ontvangen. Dergelijke tegenstrijdigheden gaan ten koste van de geloofwaardigheid en ervaren betrouwbaarheid van de gepresenteerde plannen en betrokken partijen. Met name de intenties van de luchthaven worden in twijfel getrokken. Ook leeft het gevoel dat het gepresenteerde plan onvoldoende concreet is uitgewerkt, met name op de thema's die prominent als voordelen worden gepresenteerd zoals "vergroten van biodiversiteit".
Er is een sterke roep om transparantie, duidelijkheid en zorgvuldigheid in de volgende stappen waar men graag op de hoogte gehouden wil worden van nieuwe ontwikkelingen.

Natuur
In het gepresenteerde plan wordt het thema natuur op verschillende manieren geraakt. De voorgenomen uitbreiding van de Kraaigraaf wordt grotendeels als positief ervaren. Wel wordt de voorwaarde dat het gebied niet als Natura 2000 gebied moet worden beschouwd meerdere malen genoemd. Bij de uitbreiding van de Kraaigraaf moet gekeken worden naar de mogelijke consequenties voor agrariërs.
Er is behoefte aan meer inzicht in gepresenteerde stikstofreductie en eventuele impact voor agrarische bedrijven in de buurt. Een aantal keer wordt genoemd dat nieuwe natuur niet ten koste moet gaan van waardevolle landbouwgrond. Met deze kanttekening zijn de reacties overwegend positief. Het streven om stikstof te reduceren alsook geluidsoverlast te beperken door elektrisch te gaan vliegen worden ook als positief ervaren.

Uit het merendeel van de reacties wordt aangegeven dat men vreest voor de impact van een zonnepark op de natuur. De gepresenteerde doelstelling om biodiversiteit te vergroten zijn onvoldoende concreet en/of ambitieus. Gepresenteerde voordelen lijken niet op te wegen tegen de verwachte nadelen. Ook wordt de hoeveelheid landbouwgrond

die opgegeven moet worden om dit zonnepark te realiseren als te veel ervaren, zeker wanneer er nog niet (volop) gebruik gemaakt wordt van beschikbare capaciteit op daken. Verder worden als negatieve gevolgen genoemd de aantasting van de zichtlijnen en het open agrarische landschapskarakter.
Er is behoefte aan meer duidelijkheid omtrent de impact op: agrarische bedrijven in de buurt, stikstofreductie, flora en fauna en eventuele gevolgen van straling.

Recreatie
De reacties ten aanzien van de uitbreiding van de Kraaigraaf zijn overwegend positief. Ook wordt de ontwikkeling van meer fiets- en wandelpaden als positief gezien. Meerdere malen wordt de kanttekening geplaatst dat deze nieuwe natuur de agrarische sector, ook in de toekomst, niet in de weg moet zitten.

In het merendeel van de reacties wordt aangegeven dat het zonnepark een negatieve impact zal hebben op recreatie in en rondom Teuge. De beoogde locatie is kenmerkend voor de omgeving rondom Teuge, met vergezichten en de combinatie van landgoederen, agrarisch gebied en de luchthaven. Met de komst van een zonnepark zal dit verdwijnen. Het geschetste beeld van mogelijke recreatie is als niet-realistisch ervaren. Het getoonde beeld van kinderen die fietsen tussen de zonnepanelen is geen afspiegeling van de werkelijkheid. Het gaat hier om hoogspanningsinstallaties die achter een hekwerk staan. Daarnaast zal fietsen of wandelen rond het zonnepark geen meerwaarde hebben voor recreanten, de omgeving zal door de komst van het zonnepark minder aantrekkelijk worden.

Wonen
Op het thema wonen is terugkoppeling gegeven op een aantal aspecten. Het eerste aspect betreft het woongenot. Uit de reacties komt naar voren dat een groot deel van de respondenten vreest voor afname van het woongenot van de direct-omwonenden maar ook van de Teugenaren verderop in de omgeving en het dorp. Genoemde redenen zijn onder meer de aantasting van het uitzicht en aantrekkelijkheid van het uitloopgebied rondom het dorp.
Ook maken mensen zich zorgen over de gezondheidsrisico’s van het wonen naast een zonnepark en effecten zoals schittering en weerkaatsing van geluid door de zonnepanelen in het zonnepark.

Een ander aspect binnen dit thema is de voorgenomen realisatie van vier woningen. Reacties hierop zijn positief, echter wordt er wel een aantal kanttekeningen gemaakt. Het realiseren van extra woningen als gevolg van de rood-voor-rood regeling stuit op weinig bezwaar. Zeker gezien het huidige tekort aan woningen worden extra woningen als positief genoemd. Wel wordt meerdere malen de invloed op het landschap benoemd en worden andere locaties in Teuge (met name in de kern) als geschikter gezien voor woningbouw. Er zijn zorgen dat de woningen, op de locaties zoals getekend in het plan, teveel hinder van de luchthaven zullen ondervinden waardoor het risico bestaat dat er klachten worden ingediend. Ook zouden de woningen meer afgestemd moeten zijn op de woningbehoefte in Teuge. Bijvoorbeeld woningen die geschikter zijn voor starters en ouderen in plaats van huizen die voor de gemiddelde inwoner van Teuge financieel niet haalbaar zijn.

Werk
De verwachting is dat zowel het realiseren als het exploiteren van een zonnepark geen extra (lokale) werkgelegenheid gaat realiseren. Wellicht gaat het elektrisch vliegen wat extra bedrijvigheid opleveren, maar een zonnepark is hiervoor niet randvoorwaardelijk.

Rondom de luchthaven bevinden zich veel agrarische bedrijven en bedrijven gericht op recreatie, die momenteel werkgelegenheid generen. Aangegeven wordt dat er angst is dat deze werkgelegenheid nadelig beïnvloed gaat worden. Investeringen die gedaan zijn met betrekking tot de energietransitie zullen mogelijk minder rendement opleveren, waardoor het voortbestaan van deze bedrijven bedreigd kan worden. Een aantal keer wordt aangegeven agrarische gronden in combinatie te laten met natuur. Dit biedt perspectief voor agrariërs en de mogelijkheid tot meer natuurinclusieve en minder

intensieve landbouw. Ook bedrijven gericht op recreatie zullen hinder gaan ondervinden en komen mogelijk met hun bezetting en toekomstplannen in de knel.

Luchtvaart/veiligheid
In vrijwel alle reacties worden zorgen geuit over veiligheid van de combinatie luchtvaart en zonnepark. De schittering van zonnepanelen (in de vliegroute) en het landen van parachutisten buiten de landingszone worden meerdere malen genoemd. Op de beoogde locatie voor het zonnepark landen nu geregeld parachutisten.

In het verleden is altijd aangegeven dat een zonnepark in de buurt van Teuge in verband met veiligheidsoverwegingen geen optie was. In het gepresenteerde plan lijkt hier volledig aan voorbij gegaan te zijn, hetgeen voor verwondering zorgt bij meerdere respondenten. Verder wordt de rol van de Luchthavendirectie door meerdere respondenten als discutabel genoemd. Gestelde vragen omtrent veiligheid maar ook hoeveelheid zonne-energie die nodig is voor elektrisch blijven onbeantwoord. Een aantal maal wordt opgemerkt dat de combinatie luchthaven en zonnepark eerst op veiligheid getoetst moet worden door hiervoor verantwoordelijke instanties.

Verder wordt aangegeven dat de huidige verkeerssituatie rondom de luchthaven al niet ideaal is, met veel bochten en slecht overzicht. Met de voorgestelde plannen is de verwachting dat deze verder verslechterd.

Energietransitie
In het merendeel van de reacties wordt aangegeven dat de energietransitie als noodzakelijk gezien wordt en dat zonnepanelen hier een belangrijke bijdrage aan kunnen leveren. De meerderheid ziet graag dat huidige bedrijven/gebouwen op de luchthaven en de particuliere daken voorzien worden van zonnepanelen, alvorens hier (landbouw)grond voor op te offeren. Aanvullend hierop wordt aangegeven dat de huidige opzet niet past binnen het beleid van de gemeente Voorst. De Voorster Energie Strategie (VES) spreekt van een voorkeur voor kleinschalige initiatieven en lokaal initiatief. Onduidelijk is in hoeverre dit park nodig is om de energiedoelen van de gemeente Voorst te halen. De locatiekeuze is beladen omdat er geen draagvlak lijkt te bestaan onder inwoners en andere belanghebbenden. Bijna 80 adressen hebben getekend voor een bezwaarschrift tegen het zonnepark.

Er zijn zorgen om de betrokkenheid van een aantal grote partijen en de verwachting is dat het zonnepark niet ten goede gaat komen aan de inwoners van Teuge. Daarbij speelt mee dat er reeds een initiatief gestart was om de daken op de luchthaven te voorzien van zonnepanelen maar hier de noodzakelijk medewerking vanuit de luchthaven niet verleend werd. Tevens wordt verzocht het project Zon op Teuge verder uit te werken.

Elektrisch vliegen wordt over het algemeen als een goede ontwikkeling ervaren. Wel zijn er kritische geluiden omtrent het realiseren van minder geluid. Aangegeven wordt dat met name de propeller zorgt voor het geluid. Daarnaast wordt meerdere malen opgemerkt dat panelen op het dak van de luchthaven ruim voldoende elektriciteit kunnen leveren voor elektrisch vliegen.

Aangegeven wordt dat Teuge voldoende faciliteiten heeft om toe te werken naar een energieneutraal Teuge waar iedereen blij van wordt, zonder schade aan de natuur.

Congestie
Congestie is de overbelasting van het elektriciteitsnet. Dit houdt in dat de transportcapaciteit niet voldoende is om de grote hoeveelheden elektriciteit aan te kunnen. In een groot deel van de reacties wordt aangegeven dat er nog veel onduidelijk is op dit thema, maar niet iedereen heeft hier een mening over. Het niet terug kunnen leveren van energie of overbelasting van het net is een serieus punt van zorg bij een groot deel van de respondenten. De nadrukkelijke wens is dit eerst nadrukkelijk uit te zoeken en niet achteraf verrast te worden met problemen. Daarnaast wordt gesteld dat het niet zo kan zijn dat iedereen die nu zijn best doet mee te werken aan het realiseren van de energiedoelstellingen straks de rekening gepresenteerd krijgt. Inwoners van Voorst zouden geen slachtoffer mogen worden van de overcapaciteit op het net door een commercieel geëxploiteerd zonnepark, bijvoorbeeld door het afgeven van garanties.

Er is een sterke voorkeur voor het inzetten op individuele (kleinere) burger- en bedrijfsinitiatieven.

Financieel
In het merendeel van de reacties wordt aangegeven dat er in het gepresenteerde plan slechts twee partijen zijn die hier financieel gewin uit halen; de familie Schutte en Luchthaven Teuge. Dit wordt door een meerderheid van de respondenten genoemd en ook veelvuldig krachtig benadrukt. Daarnaast is er een verwachte afname van de waarde van woningen en bedrijven. En wordt een afgenomen opbrengst van particuliere zonnepanelen door congestie vaak genoemd.

Burgerparticipatie is een aantal keren genoemd tijdens de presentatie van het plan maar zonder toelichting waardoor er veel onduidelijkheid bestaat. Tevens klinkt er argwaan door in de reacties; Luchthaven Teuge en haar directie worden onbetrouwbare partners genoemd.

Er zijn een paar minder kritische reacties, een enkeling is bereid om onder voorwaarden (investering, rendement, participatie, mogelijkheid om zonnepanelen in het park te kopen/huren, opbrengst naar het dorp) te kijken naar de mogelijkheden van dit plan.

Overige opmerkingen
Positieve reacties en advies
Het belang en de noodzaak van de duurzame energie worden onderstreept. Meer transparantie kan er voor zorgen dat het gesprek over de inhoud gaat. Daarnaast is meer duidelijkheid over burgerparticipatie wenselijk. De mogelijkheid voor het geven van input wordt gewaardeerd, er moet zorg en aandacht blijven voor een nauwkeurig proces met alle inwoners.

Negatieve reacties
In de enquête mist het onderdeel 'agrarisch'. Veel boeren in de regio hebben belang bij deze goede landbouwgrond. Directe voordelen zijn minder transport en extensievere bedrijfsvoering. Echter kan een boer nooit dezelfde prijs betalen als wat de grond opbrengt als zonnepark.
Van de zeven gepresenteerde punten lijken vier punten niet haalbaar, stop hiermee en ga verder tot de orde van de dag. Verder wordt aangegeven dat er nog flink gesleuteld moet worden aan het plan voordat inwoners van Teuge overtuigd zullen worden. Echter wordt aangegeven dat het uitgewerkte plan, welke zonder betrokkenheid van belanghebbenden tot stand is gekomen, een vaststaand geheel is.
Aanvullend wordt genoemd dat eerst de daken vol gelegd moeten worden en dat de gemeente met de VES en participatiewet, bij motie van de Raad in april 2021, de burgers beschermt tegen grote investeerders. Er klinkt een oproep om als burgers en ABT er voor te zorgen dat de gemeente ons ook KAN beschermen door grote initiatiefnemers niet de kans te geven de mazen van de wet op te zoeken en deze tegen inwoners te misbruiken.

Reacties specifiek op familie Schutte en luchthaven Teuge
We gunnen familie Schutte van alles en hopen dat ze er een mooi rendabel plan van kunnen maken met verkoop van grond voor natuur en boeren in de buurt, maar geen zonneveld. Verder wordt genoemd dat men hoopt dat familie Schutte niet vergeet wat er echt toe doet, zuinig zijn op de natuur en elkaar. Wij kunnen ook voor de volgende generatie zorgen door op daken zonne-energie op te wekken.

Er zijn veel vraagtekens en argwaan ten aanzien van de rol van Luchthaven Teuge. Onduidelijkheid is er over de samenwerking en voordelen tussen en voor de partijen. Verder wordt de rol van de luchthaven discutabel genoemd, waarin het eigen gewin voorop staat en de aandacht voor het dorp ontbreekt. De gemeente Voorst wordt opgezadeld met een plan, waarvan de revenuen voor meer dan 50% naar Apeldoorn gaan. Voorst werkt op deze wijze mee aan de energie-opgave waar Apeldoorn, Zutphen en Deventer voor staan. Teuge is al langer met o.a. de gemeente, luchthaven en Energierijk Voorst in gesprek over zonne-energie opwekking, waarin het dorp een rol speelt (een energiecoöperatie zou een optie kunnen zijn). Het huidige plan doorkruist deze plannen en de rol van de luchthaven is op zijn minst discutabel te noemen.
Tot slot wordt genoemd dat er geen draagvlak maar weerstand is en dat er reeds een bezwaarschrift is getekend door 80 omwonenden.

Reacties: overige vragen en advies
Als voorwaarde wordt meerdere malen genoemd dat eerst de daken van de luchthaven en de omgeving voorzien moeten worden van zonnepanelen.
Ook wordt aangegeven dat door de invloed van Weteringse Broek er een sterke toename van het woonplezier, recreatie en biodiversiteit doelstellingen gerealiseerd is. Het meten en rapporteren op verdere ontwikkeling hiervan is van belang.

Als advies wordt meegegeven dat er meer aandacht moet zijn voor de voordelen van de omwonenden en inwoners van het dorp en dat ook de sportclub betrokken moet worden. Ook wordt als advies meegegeven beter uit te zoeken hoe een zonnepark wel kan bijdragen aan biodiversiteit, bijvoorbeeld door tweezijdige of semi-transparante zonnepanelen.

Verder zijn onderstaande vragen binnengekomen:

- Is de Kraaigraaf toegankelijk voor recreatie?
- Welk voordeel heeft het dorp van de samenwerking met de luchthaven?
- Is participatie en/of profijt mogelijk voor participatie en voor sociale partijen (sportvereniging/school/Peco)?
- Kan er door partijen grond t.b.v. zonnepark worden aangekocht voor natuur of andere toepassing?
- Waarom 25 ha (70%) en niet kleiner?
- Waarom geen recreatieve functie: BMX-baan, skatebaan etc. ter versterking van dorp en toerisme?
- Hoe wordt de zichtonttrekking (groen) ingevuld?
- Is de stroomvraag van de luchthaven niet op eigen terrein in te vullen?
- Is er in de plannen ruimte voor aanpassing/alternatieven?
- Wat kunnen we leren van omliggende initiatieven positief en negatief?
- Heeft dit effect op teruglevering van particulieren in omgeving?
- Waarom geen zonnepanelen op daken van luchthaven gebouwen?
- Kan een eco-zonnepark worden gerealiseerd met 70% bebouwing?
- Hoe wordt de eco-ambitie geborgd?
- Wat is de invloed van dit plan op de teruglevering van particulieren in de omgeving (dorp etc.)?

Vervolg, hoe nu verder?

Zoals aangekondigd zal een 2e informatieavond worden georganiseerd om de initiatiefnemers de gelegenheid te bieden bepaalde onderwerpen toe te lichten en ingezonden, alsmede eventuele nieuwe vragen te beantwoorden.
Deze avond wordt gehouden in:

DORPSHUIS 'OP DEN TOEGA' (De Zanden 92, Teuge)
WOENSDAG 9 NOVEMBER 2022
Aanvang 20.00 uur, het dorpshuis is geopend vanaf 19.30 uur

De resultaten (notulen) van deze avond zullen door de werkgroep worden verwerkt in de concept-rapportage tot een eindrapport.
Het definitieve rapport zal als input worden aangeboden aan het bestuur van Algemeen Belang Teuge om hiermee te komen tot een standpuntbepaling m.b.t. het gebiedsontwikkelingsplan van de familie Schutte.

Bijlagen:
1. Brief familie Schutte aan omwonenden.
2. Presentatie gebiedsontwikkelingsplan 'Time for change'.

Teuge, 30 oktober 2022
Algemeen Belang Teuge
ABT-Werkgroep 'Plan Schutte'